

Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartartut sullinneqarnerisa nakkutigineqarnerat sukateriffigineqaqqullugu Naalakkersuisut sulissuteqaqqullugit Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut
(Inatsisartunut ilaasortat Finn Karlsen, Siverth K. Heilmann, Knud Kristiansen, ATASSUT)

Akissuteqaat

(Isumaginninnermut Naalakkersuisoq)

Aappassaaneerinnineq

Meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartartut sullinneqarnerisa nakkutigineqarnerat sukateriffigineqaqqullugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuummut tunngatillugu Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaanut Naalakkersuisut qujapput.

Naalakkersuisut aallarniutigalugu oqaatigissavaat naalakkersuisoqarfiup ilisimatitsissutaanut 14. juni 2010-meersumut Ombudsmandimiit akissummik Naalakkersuisut tigusaqarmata, naalakkersuisoqarfiup ilisimatitsinera Ombudsmandimit naammagisimaarneqartoq. Naalakkersuisoqarfiup ilisimatitsineratut meeqqanut inuusuttunullu suliniutinik naalakkersuisoqarfiup suliaqarnini ingerlatiinnassagaa Ombudsmandimit naatsorsuutigineqarpoq, tassunga ilanngullugu nakkutilliisussaataaernerup erseqqinnerusumik inatsisitigut maleruagassalersinnissaa.

Naalakkersuisut ilisimatitsissutigisinnaavaat isumaginninnermut tunngasunik nakkutilliinnermut naalakkersuisoqarfiup ilitsersuutaata nutarterneqarallarnera Naalakkersuisoqarfimmi suleqatigiissitap maannakkut suliarimmagu, tassunga ilanngullugu nakkutilliineq pillugu nalunaarusiornerup ilusissaa, tassani erseqqissumik takuneqarsinnaalluni nakkutilliineq pillugu nalunaarusiaq qanoq imaqassanersoq. Kommunit nutaamik aaqqissugaanerannik eqqarsaatiginnittumik nakkutilliiartornermut aamma naalakkersuisoqarfik pilersaaruserpoq.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut tunngasuni “Ulloq unnuarlu meeqqanut inuusuttunullu paaqqinnittarfinnik kommunip pigisaannik imminnullu ingerlattunik pilersitsinnermut ingerlatsinermullu Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit Immikkoortortap ilitsersuutaa” suliarineqarsimavoq, taanna Namminersorlutik Oqartussat nittartagaanni takuneqarsinnaavoq. Aammattaaq AIS 2011-mi perorsaannikkut ulloq unnuarlu paaqqinniffinni nakkutilliisarnerit amerlineqarnissaannut siunnersuutigineqarsimavoq 1,2 mio immikkoortitsisoqassasoq.

Nutarterinnermut piffissaliussaq tassaavoq, soorlu siusinnerusukkat Inatsisartunut ilisimatitsissutigineqartoq, inatsisissatut siunnersuut UPA 2012-mi Inatsisartunut saqqummiunneqarnissaa Naalakkersuisunit naatsorsuutigineqartoq. Inatsisissatut siunnersuummi ilaatigut meeqqanut inuusuttunullu ikiorsisarneq pillugu maannakkut peqqussummi § 13-ip erseqqissarneqarnissaa ilanngunneqassaaq, tassani sammisaaq pillugu Ombudsmandip oqaaseqaatai eqqarsaatigineqassallutik.

Maleruagassat suut kommuninut tunngavissatigut ajornartorsiutaasarnersut, ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq kommunit missiliuisariaqartillutik akuttunngitsunik

ajornartorsiutiginerusaraat. Innuttaasunut inatsisitigut piumasaqaatinut tunngatillugu kommunit maleruagassanik atuineranni tamanna qaqutigootumik ajornartorsiortitsisarpoq.

Pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmut aamma attuumassuteqarpallaarneq, illuatungerisanik tusarniaaneq, allagaatinik takunnissinnaaneq tamanullu saqqummiussisarneq pillugu pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmut paaqqinnittarfiit namminersortunit pigineqartut qanoq annertutigisumik ilaatinneqarnerat pillugu akissuteqarnissamut Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap kissaateqarnera eqqarsaatigalugu oqaatigineqassaaq, ajornartorsiut taanna Naalakkersuisunit arajutsinaveersaarneqarmat. Ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq immikkoortumi tassani pineqarmat inatsisitigut inissisimaneq kalaallit imaluunniit qallunaat inatsisaanni qulaajarneqarsimanngitsoq. Danmarkimi ombudsmandi ajornartorsiut pillugu oqaaseqaateqarsimavoq, inatsisitigullu inissisimaffiup qulaajaaffigineqarnissaa siunertaralugu suleqatigiissitamik aamma pilersitsisoqarsimalluni. Namminersorlutik Oqartussat suliffeqarfiutaat – aqutsineq, malittarisassaarneq naammassisaqarsinnaassuserlu pillugit suleqatigiissitaq nalunaarusiorsimavoq – sammisaq pillugu 250-nik qupperneqartumik. Oqaatigineqareersut ajornartorsiut Naalakkersuisunit arajutsinaveersaarneqarpoq immikkoortorlu peqqissaartumik misissorlugu. Ajornartorsiut pillugu meeqqanut inuusuttunullu ikiorsiisarneq pillugu inatsisip nutarterneqarnissaanut piareersaasiorluni sulinnermut aamma ilaatinneqarumaarpoq.

Kommunit inatsisit naapertorlugit iliuuseqarnissamut pilersaarusiunngitsut, taamaalillutik inatsimmi piumasaqaatinik naammassinninngitsut naalakkersuisoqarfimmit paasineqartillugu suliniutit suut aallartinneqarnissaannut tunngatillugu imatut ilisimatitsisoqarsinnaavoq: Kommunini nakkutilliisoqarnerani imaluunniit allatigut sulianut ataasiakkaanut ilisimasaqarnermikkut kommunit inatsisit naapertorlugit iliuuseqarnissamut pilersaarusiunngitsut naalakkersuisoqarfimmit paasineqaraangat, malittarisassat pillugit kommunimut ilisimatitsisoqarneratigut aamma malittarisassanik naammassinninnissamut kommuni qanoq iliortariaqarneranik ilisimatitsinikkut kommuni naalakkersuisoqarfimmit uparuarneqartarpoq. Naalakkersuisoqarfiup aamma nakkutilliinermi nalunaarusiat assilineri Kommunit Nakkutilliisoqarfianut tamaasa nassiuttarpai. Nakkutilliisoqarfik tamatuma kingorna nakkutilliinermi nalunaarusiat iliuuseqarfiginissaannut periarfissaqartarpoq, tamanna Nakkutilliisoqarfimmit naleqquttut isigineqarpat.

Meeqqat pillugit suliatigut ilisimasaqartut qitiusumiit ataatsimiititaliap pillugu suliat pillugit kisitsisit Aningaasanut inatsisissani tulluittuni ersarissunik Naalakkersuisut saqqummiussisarmissaat pillugu Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap kissaateqarneranut tunngatillugu oqaatigineqassaaq 1. juli 2003-mili, taamani meeqqanut inuusuttunullu ikiorsiisarneq pillugu inatsisartut peqqussutaat atuuttoq atulersinneqarmalli, suliat katillugit arfineq marluusimapput. Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit tamanna naleqquttut isigineqarpat meeqqat pillugit suliatigut ilisimasaqartut qitiusumiit ataatsimiititaliap pillugu suliat pillugit kisitsisit ilannguneqartarsinnaapput.

Kommuninik nakkutilliinermut atatillugu nakkutillineq pillugu nalunaarusiat Naalakkersuisunit suliarineqartartut assilinerinik Ataatsimiititaliap siunissami nassinneqartarnissaa pillugu Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap noqqaassuteqarpoq. Ilisimatitsissutigineqassaaq isumaginninnermut tunngasunik nakkutilliinerit

tassaannerusarmata sulianik ataasiakkaanik nalaatsornikkut tiguneqartartut. Taamaattumik Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliaq ukiumoortumik kommuninut nakkutilliinermi nalunaarusiat eqikkarneqarnerannik nassinneqartaleruni tulluarnersuaq.

Ukiuni aggersuni ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit annertunerusumik isiginiarneqarunerusariaqarnerat pillugu Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap oqaaseqarnera Naalakkersuisunit aamma tusaatissatut tiguneqarpoq. Namminersorlutik Oqartussat ataanni ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni misissueqqissaarneq nalilersuinerlu Naalakkersuisunit aallartinneqareerpoq, inerniliinissarlu utaqqineqarluni. Misissuineq 2010-p naanerani naammassineqassaaq. Misissuinnermit inerniliinerit tiguneqarpata ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit pillugit siunissamut pilersaarusionerq KANUKOKA suleqatigeqqissaarlugu piareersarneqassaaq, tassa immikkoortumi kommunit aningaasalersuinnermut akisussaammata.

Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaa Naalakkersuisunit tusaatissatut tiguneqarpoq. Qulaani taaneqartunut innersuussilluta aalajangiiffigisassatut siunnersuutip akuersissutigineqarnissaa Naalakkersuisunit inassutigineqarpoq.